

Rærefager; blandt de mineralste: Arsenik, Merkur, Bly, Kobber o. s. v.; de flygtige Gifte ere selgeligen som oftest tillige narkotika, de fixe irriterende Gifte.

A.

De irriterende Gifte.

Saaledes kaldes de Gifte, der dræbe ved at irritere og betænde, eller endog korrodere de Dele, hvormed de komme i Berørelse, hvortil baade de høre, der have en ren lokal Virkning, og de, som ogsaa virke paa fjernere Organer. I Almindelighed ere disse Giftes Virkning hurtigere og farligere end de andre Giftes.

Til denne Klasse af Gifte høre af Mineralriget: de koncentrerte Mineralsyrer og deres Præparater, Arsenik, Kvægsølv, Antimon, Bly, Kobber, Baryt, Allun, Kalk, Phosphor, Jod, Svovl, Chlor; af Planteriget: Surkloversyren, Alkalierne, de skarpe Plantestoffer, saasom Gummigut, Coloquinter, Euphorbia, Sabina o. s. v.; og af Dyreriget: Kankarider, giftige Fisk, giftige Slanger o. s. v.

1.

Om Symptomerne af de irriterende Gifte.

De Symptomer, som de irriterende, skarpe Gifte frembringe, indvendig tagne, lægge alle en heftig Irritation og Inflammation af flere Dele af Fordøjelsesvejene for Dagen og ere i Almindelighed følgende:

1) Ofte angribes alt Munden, især naar Gif-

ten er let opløselig, og ikke blot irriterer, men og forroderer. Der bemærkes da Brænden og Puffen paa Tungen, Rødhed, Svulst, Ulceration af Tungen, Gaaen og den indvendige Del af Kinderne.

2) Endnu oftere lider Svælget og den øverste Del af Madpiben; hyppigst nemlig bemærkes en brændende Smerte, undertiden ledsaget af Sammensnerpning og Vanskelighed med at synke, stedse af Rødhed i Svælget og den øverste synlige Del af Madpiben. Disse Symptomer i Munden og Svælget gaae, hvis Giften er et stærkt corrosivum, og især, naar den enten er flydende eller letopløselig, forud for alle de andre; undertiden opstaae de endog under selve dens Nedsynkning. Er derimod Giften tungt opløselig, og blot en irriterende, ikke nogen korroderende Gift tillige, eller er den endog kun en svagt irriterende, angribes Halsen ofte ikke for Maven, og undertiden slet ikke.

3) Stedse lider Maven; der frembringes deri en heftig brændende eller stikkende Smerte, Qualme, krampagtig Brækning, Dmhed ved Tryk, Spænden i den øverste Del af Underlivet, undertiden forbundne med Svulst. Af disse Tilfælde opstaaer i Almindelighed Qualme først; men hvis Giften tillige er af det korroderende Slags, begynder Smerten i Almindelighed strax dermed. Det, som opkastes, er i Begyndelsen det, der indeholdtes i Maven af Spisevarer, Drikke o. s. v., siden sejt Slim, ofte blandet med Blodstriber og Galde, ofte rene Blodklumper. — De stærke korroderende Gifte angribe Maven i det Øjeblik de ere blevne sunkne; de

kun irriterende, der enten ere flydende eller let opløselige, afficere den ogsaa meget snart, men de meget tungt opløselige, saasom Arsenik, Svovlarsenik o. s. v. begynde som oftest ikke at virke paa den førend en halv Time, i enkelte Tilfælde en hel Time, eller endog længere efter. — Ofte kan Mave alene lide, uden at nogen anden Del af Tarmkanalen deltager i Lidelserne, men hyppigen angribes og andre Dele, især Tarmene.

4) Paa Tarmene yttre de irriterende Gifte deres Virkning ved Smerte, der strækker sig fra Mave over det hele Underliv, endog ofte lige ned til orificium ani. Smerten er ofte brændende, men ogsaa ofte slidende eller stikkende og end oftere intermitterende, ligesom i Kolik. Den er sjelden forbunden med Svulst, men hyppigere med Spænden og Dmhed i det hele Underliv; undertiden kan man slutte sig til en inflammatorisk Tilstand i den indvendige Hinde af Tarmene fra Exforiation af anus og Fremfald af den lyserøde Endetarm.

Som oftest er Smerten forbunden med Diarrhoe, sjelden med Forstoppelse, og som oftest med tenesmus. Det, der udtømmes forneden, er i Begyndelsen naturligvis Exkrementer og hvad der er blevet nyt, men siden er det især Slim i stor Mængde, blandet med en ringere eller større Mængde Blod. I nogle enkelte Tilfælde ere Tarmene alene afficerede, uden at Mave endog tager Del deri, men i Almindelighed lide begge.

I meget heftige Forgiftningstilfælde ved irriterende Gifte afficeres alle de første Veje, lige fra Svælgget indtil anus, samtidigt.

5) Alle disse ovennævnte Symptomer ledsages næsten altid af stor Forstyrrelse i Blodomløbet; — man bemærker en hurtig, svag Puls, overordentlig Afkræftelse, en kold og klæbrig Hud o. s. v.

Disse ere de Symptomer, der karakterisere Forgiftning ved de irriterende Gifte; nogle andre, som ofte ere forbundne dermed, saasom qvælende Angst, Almagt, Zitteren, Konvulsioner, Kramper, Raseri, Tegn paa Lamhed i Lemmerne og Sandserne, Sprinkler, Meteorisme, ere ikke ejendommelige for dem. Dog bemærkes tillige hyppigen efter disse Gifte Symptomer paa Irritation og Inflammation i Lungerne og i Urinvejene, saasom Hæshed, et pibende Aandedræt, Stikken i Brystet, Stranguri, eller selv Ischuri o. s. v.

At de ovennævnte Symptomer ere noget forskjellige i Forhold til den forskjellige irriterende Gift, forstaaer sig af sig selv, og disse Ejendommeligheder skulle siden vorde omtalte ved de enkelte; her maae vi kun bemærke, at endstjøndt, som bemærket, Diarrhoe i Almindelighed er forbunden med Smerterne i Underlivet, frembringe dog de irriterende Gifte, der ere sammensnæpende, saasom Bly, Alun, i Almindelighed det modsatte Symptom, nemlig: haardnakket Forstoppelse, hvormed ogsaa undertiden istedetfor Svulst Sammentrækning af Underlivet er forenet. Som

et ejendommeligt Symptom for Arseniken anføres og blandt Symptomerne en særegen Ufølsomhed i Tærne og Fingerspidserne, ligesom de sov.

De irriterende Gifte kunne ogsaa, naar de tages længe i smaae Indgifter, eller naar de virke i Form af Dampe, virke meget langsomt. Symptomerne ere da ringere Fordøjelsesbesværligheder, Trykken for Brystet, Tørhed i Munden, heftig Tørst, efter Bly den bekjendte Blykolik med alle sine Symptomer, efter Arsenik en langvarig Legemsfvaghed, Mæthed og lignende Symptomer som af langsom Blyforgiftning.

Spad Virkningerne af de irriterende Gifte, naar de anvendes udvortes, angaaer, da frembringe nogle blot Rødhed, andre enten mindre eller større, overfladiske eller dybttrængende Blegne, nogle korrodere Delene kemisk og aale Ulceration, andre vække stærk erythematøs Inflammation i Selleyævet under Huden og mellem Musklene o. s. v.

Foruden de karakteristiske Symptomer paa Forgiftning ved de irriterende Gifte er det af Vigtighed at kjende de naturlige Sygdomme, hvis Virkninger have Lighed med disse Giftes, for at ikke Forgiftning skal antages der, hvor man muligen kun har en naturlig Sygdom for sig. I Grunden kunne alle Sygdomme, der dræbe hurtigen, under særegne Omstændigheder vække Mistanke om Forgiftning, men følgende Tilfælde kunne dog lettest vildlede Retslægen: stor Udvidning af Mave og dens Ruptur, — Ruptur af Tolvfingertarmen, — Død efter Rydelsen

af meget koldt Vand, — galdeagtig Brækning og Cholera, — heftig Inflammation i Maven, — Inflammation i Tarmene, — Inflammation i Bughinden, — spontan Gjennemboring af Maven, — melæna og Blodbrækning, — Kolik og ileus.

1) Stor Udvidning af Maven. Allerede en simpel Udvidning af Maven som Følge af Graadferi er istand til pludseligen at dræbe. I Almindelighed stier vel Døden ved Apoplexi og Egnene derpaa iagttages da i levende Live og i Liget ved Obduktion; men undertiden er dette ikke Tilfældet. Everard Home fortæller saaledes om et Barn, der forspiste sig saaledes i en Ublefage, at det døde et Quarter efter, og i hvis Legeme intet andet pathologisk Phænomen opdagedes end en uhyre Udvidning af Maven. Wildberg beretter ligeledes om en fed Mand, der døde pludseligen strax efterat have spist til Middag, og som da han levede i slet Forstaaelse med sin Kone, formodedes at være bleven forgiven af hende. Hun berettede, at han var falden i Søvn strax efterat have spist, men knap havde sovet nogle Sekunder, før han pludseligen vaagnede op i stor Hjerteangst, raabte paa frisk Lust, streg, at han døde og virkelig var død, før Lægen, der strax blev kaldet, ankom. B. fandt Maven saa overordentligen udspændt af Gæst, Erter og Kaal, at Mellemgulvet var trængt højt op i Brystet og, da Underlivet aabnedes, intet kunde sees uden Maven og colon. Der blev ogsaa fundet noget hydt

Pulver paa den villose Hinde af Maven, og man troede i Begyndelsen, at det var Arsenik, men ved Analysen viste det sig at være Magnesia, som han havde været vant til at tage. Der var intet Tegn til Kon-
gestion i Hjernen. W. udledte rigtigheden Døden af en
Overfyldning af Maven. — I alle saadanne Tilfælde
kunne Symptomerne vildlede, men ved omhyggelig Un-
dersøgelse ville de dog befindes at afvige fra de irri-
terende Giftes, og i ethvert Tilfælde ville Phænomen-
erne i Liget tydeligen stille dem fra Virkningerne
af disse.

2) Ruptur af Maven er ikke noget alminde-
ligt Tilfælde; men ligner undertiden meget i sine Symp-
tomer Forgiftning ved irriterende Gifte. Den er som
oftest en Følge af Overfyldning, forbunden med Bræk-
ning. Paa Grund af Madpisens Retning dannes,
naar Maven er meget udspændt, ligesom en Klappe
ved den øverste Mavemunding; det i denne Inde-
holdte kan ikke udtømmes ved Brækning, og under den
frugtesløse Anstrængelse brister da den udspændte Ma-
ve. — Forfatterne anføre flere Exempler paa en saa-
dan Ruptur; men undertiden er den ikke en Følge af
Ansamlings af Føde, men af Gasarter formodetst slet
Fordøjelse. — I 20 Bd. af Archiv. général. de Med.
fortælles saaledes om et etaarigt Barn, der havde spist
Kaal, og døde om Natten, uden at Moderen mærkede
det. Da Underlivet aabnedes, udstrømmede en Mængde
stinkende Luft, og i den lille Krumning af Maven op-
dagedes en 3 Tommer lang Rift. — Undertiden op-

staaer dette Tilfælde af andre, ikke let forklarlige Mærker, og undertiden er kun den indvendige Pinde i Maven gaaet itu. — Symptomerne ville i alle disse Tilfælde ligne Forgiftning ved irriterende Gifte, men de pathologiske Phænomener i Maven ville strax vise deres sande Væsen og den kemiske Analyse vil ikke opdage nogen Gift. Undertiden frembringer Ruptur i Maven imidlertid ikke saadanne Symptomer, men øjeblikkelig Død. Saaledes gav en Kulbærer i London, idet han forsøgte at løfte en tung Sæk, et pludseligt Skrig fra sig, foer med Hænderne til Maven og døde paa Stedet. Ved Obduktionen fandtes en saa stor Rist i Maven, at Tommelfingeren kunde bringes derigjennem, og dog indeholdt Maven ingen Føde (Christison). Dette Tilfælde viser saaledes ogsaa, at Ruptur kan finde Sted uden foregaaende Udvidning.

3) Ruptur af Tolvfingertarmen er meget sjelden af en indvortes Mærke. Imidlertid gives der dog saadanne Tilfælde og de ligne da ogsaa Forgiftning ved irriterende Gifte. Saaledes kom en 48aarig Mand strax efterat have spist til Middag ved et Billardspil i heftig Trætte med en Anden; kort efter angrebes han pludseligen af en heftig Smerte i Maven, Brækning, kolde Extremiteter, svag Puls o. s. v. og døde. Slimhinden i Tolvfingertarmen blev funden meget betændt og $4\frac{1}{2}$ Tomme fra den nederste Mavemunding opdagedes et stort Hul. Saaledes berettes og i Journ. med. de la Gironde, Sept. 1826 et

Tilfælde af Ruptur af Tolsfingertarmen som Følge af et rigt Maaltid og en heftig Brede. —

Ruptur af andre Organer kan vel og frembringe Symptomer, der ligne Forgiftning ved irriterende Gifte. Saaledes fortælles i Journ. d. progrès d. sc. med. 14de Bd. om en Ruptur af Galdegangen hos en aldrende Dame, der døde 3 Timer efter pludseligen opstaaende Smerter i Maven, Brækning, o. s. v. En Galdesten laae ved Abningen af Galdegangen og 3 Pund Blod, blandede med Galde, vare udgydte i Underlivets Hulhed. Saaledes fortæller Christison om en Ruptur af Lymoderen, der foranledigede de samme Symptomer som irriterende Gifte. Dette Tilfælde er mærkværdigt for saavidt som virkeligen Mistanke om Forgiftning opstod, og forsømt nøjagtig Undersøgelse idetmindste vilde have ladet Sagen i Tvivl. En midaldrende Kone, hengiven til Drik og af den Grund ikke i nogen god Forstaaelse med sin Mand, fik Kl. 2 om Eftermiddagen pludselige Smerter i Underlivet, siden Brækning og Diarrhoe, forbunden med overordentlig Nathed og Kulde i Extremiteterne, og døde Kl. 10 om Aftenen. Der udbredte sig strax det Rygte, at hun var forgiven, og Sagen underkastedes derfor en retlig Undersøgelse af Christison og Dr. Robertson. Ved Undersøgelsen erfoer man, at hun siden sin The om Morgenen Kl. 8 ikke havde nydt det Ringeste, og at endvidere Smerten var begyndt i den nederste Del af Underlivet. Allerede begge disse Omstændigheder lode sig aldeles ikke forene med Tan-

ken om Forgiftning; men al Tvivl forsvandt ved Obduktionen af Liget; thi den nederste Del af Underlivet fandtes da fuld af en stor Mængde styrket Blod, der hidrørte fra en Rist i det fallopiske Rør, hvor Undfangelse havde fundet Sted. — Saaledes berettes og Tilfælde af Ruptur i Milten hos en Dranker i the Lancet Sept. 1830, og i Caspers Wochenschr. 1833, og et af den højre Nyre i Medico chirurg. review. Apr. 1832, samtlige under lignende Irritations symptomer. Obduktionen vil i alle saadanne Tilfælde opklare Sagen.

4) Pludselig Død efter Nydelsen af meget koldt Vand kan ligeledes let antages for Forgiftning. Det er ikke noget usædvanligt, at Mennesker falde døde om paa Stedet ved, naar de ere meget varme, at drikke en stor Mængde koldt Vand eller andre kolde Bædster. Pyl beretter saaledes om en Arbejdsmand, der under en heftig Trætte med en af sine Kammerater midt i sin Brede slugte et Glas koldt D, strax faldt bevidstløs om og døde. Hans Kone formodede Forgiftning og fordrede retlig Undersøgelse; men Intet fandtes i Liget, der retfærdiggjorde Mistanken. P. drog derfor den Slutning, at han var død af det pludselige Indtryk, som det kolde D havde forarsaget paa Maven. — I de varme Lande skal Nydelsen af koldt Vand, naar Legemet er meget varmt, foruden Irritation i Maven ogsaa frembringe kongestiv Apoplexi og Symptomerne deraf komme da til at ligne Forgiftning af de skarp-narkotiske Gifte. — Undertiden

frembringer de kolde Vædster i saadanne Tilfælde Inflammation og først efter længere Tid Ulceration, Koldbrand og Død, undertiden ogsaa Cholera med Brækning o. s. v. Lejlighedsaarsagen og Sygdommens langsomme Forløb, ligesom og de pathologiske Phænomener ville da gde Dplysning.

5) Galdeagtig Brækning og Cholera. Cholera kan af alle Sygdomme allerlettest forveksles med Forgiftning ved irriterende Gifte og Forbrydere angive den ofte som Aarsagen til Symptomerne og Døden. Symptomerne ligne, som bekjendt, hinanden meget, men skjøndt der vel gives Tilfælde af Forgiftning ved irriterende Gifte, der ikke ved Symptomerne kunne stilles fra Cholera, vil dette dog lykkes ved nogle, naar blot Lægen er istand til at undersøge Symptomerne nøje. De enkelte Skilletegn ville vorde afhandlede ved de enkelte irriterende Gifte; her bør kun de omtales, som vedkomme dem i Almindelighed.

Det første Skilletegn er, at i Cholera gaaer ingen Følelse af Brænden eller Skarphed i Svælget, som undertiden ved Forgiftning, forud for Brækningen. Under Sygdommens senere Forløb foraaarsages denne Følelse af den skarpe Bestaffenhed af det Opkastede eller af Irritationens Forplantning fra Maven til Svælget; — men i de fleste Forgiftninger af irriterende Gifte er denne Følelse derimod det første Symptom.

Det andet Skilletegn er, at i Cholera er Brækningen aldrig blodig.

Og for det Tredie dræber Cholera sjælden saa hurtigt som de irriterende Gifte i Almindelighed gjøre; i de fleste Tilfælde er den uden nogenformhelst Fare, hvor foruroligende end Symptomerne synes. Kun den asiatiske Cholera gjør en Undtagelse herfra, men den Omstændighed, at denne kun forekommer epidemisk, vil snart lægge Tilfældets Betskaffenhed for Dagen.

6) Hefstig Inflammation i Maven. Den akute Form heraf har som naturlig Sygdom det samme Forløb som den af irriterende Gifte, men er i det Hele overordentlig sjælden og opstaaer saa godt som aldrig af naturlige Aarsager. I ethvert Tilfælde er det et vigtigt Skilletegn, at i denne Sygdom gaaer, ligesom i Cholera, Følelsen af Brænden i Halsen, om den nogensinde er tilstede, ikke forud for Brækningen.

7) Inflammation i Tarmene er i sin akute Form som naturlig Sygdom hyppigere end Inflammation i Maven; men den er i Almindelighed ledsaget af Forstoppelse, højst sjælden af Diarrhøe og stiller sig altsaa derved fra Virkningerne af de irriterende Gifte, med Undtagelse af Bly og Allun. Der gives ogsaa en særegen Varietet af Inflammation i Tarmene, der meget ligner Virkningerne af de irriterende Gifte og bestaaer i en Ulceration, i Almindelighed nær ved Enden af de tynde Tarme, som i Begyndelsen

kun frembringer ubetydelige Symptomer, men pludseligen ender med Perforation af Tarmene. Ondet begynder i Form af runde Pletter med en Fortykning og Blødhed i enkelte Dele af Slimhinden, som siden gaae over i Ulceration, der gradvis udbreder sig og trænger igjennem de andre Hinder, og da endeligen ved det ubetydeligste indtrædende Tilfælde er istand til at frembringe Ruptur; Extremiteterne strømme da ud i Underlivet og Patienten døer under heftige Smærter efter nogle Dage, eller et Par Timer. — Et saadant Tilfælde kan altsaa meget let tages for en Forgiftning, naar man blot tager Hensyn til Symptomerne; men de pathologiske Phænomener ved Obduktionen ville snart opklare Sagen. — Tarmene kunne og gjennebores under lignende Symptomer, uden at nogen Fortykning og Blødhed er gaaet iforvejen, ved en blot Ulceration af Hinderne.

En anden Form af Inflammation i Tarmene, der frembringer de samme Tilfælde som de af de irriterende Gifte, der dræbe langsomt (saasom Bly, Arsenik i smaae Gaver o. s. v.), er en aphthøs Ulceration af Slimhinden i Tarmkanalen, der i Almindelighed begynder ved Mædpiben og som oftest ledsages af en brændende Smerte og Dmhed i den hele Tarmkanal, vanskelig Nedsynkning, Qualme, Brækning, Diarrhoe o. s. v. — Symptomerne af denne Sygdom afvige dog fra langsom irriterende Forgiftning derved, at de forskjellige Dele af Tarmkanalen angribes ef-

terhaanden, medens at ved Forgiftning (f. E. ved Arsenik) hele Tarmlkanalen, ligesaa Munden indtil anus, angribes samtidigt.

8) Akut Inflammation af Bughinden. Denne stilles lettere fra Forgiftning, thi den ledsages sjelden saaledes som de irriterende Gifte af Brækning eller af Diarrhoe, og ved Obduktionen findes den sraar ved utvivlsomme Tegn paa Betændelse i Bughinden, der sjelden eller aldrig frembringes af irriterende Gifte.

9) Spontan Gjennem boring af Maven er en vigtig Lidelser for den legale Læge, thi baade Symptomerne før Døden og de pathologiske Phænomener i Liget ligne meget dem af irriterende Gifte. Skjøndt Gjenstanden endnu ikke er fuldkommen oplyst, gives der dog allerede den angaaende følgende Kjendsgjæringer.

Spontan Gjennem boring af Maven er af tre dobbelt Art. Den ene er det sidste Stadium af Kræft; den indurerede Slimhinde ulcereres; Saaret trænger først gennem den villøse, derpaa gennem den muskuløse Hinde, og endeligen gennem Peritonealhinden, — og det i Maven Indeholdt strømmer da ud i Underlivet. Symptomerne paa denne Art af Perforation er en Følelse som om noget gav efter i Hjertet, heftig Smerte, der gradvis udbreder sig over det hele Underliv, stor Ømhed og Spænding, overordentlig Mæthed og Død i Almindelighed inden 24 Timer. De Symptomer, som gaae forud for Gjennem boringen, ere i Almindelighed saadanne, som tydeligen

tillkjendegive en organisk Sygdom i Maven, nemlig langvarig og haardnakket Dyspepsi. Men undertiden gives slet intet Symptom før Perforationen.

Den anden Varietet af spontan Gjennem boring finder Sted ved blot Ulceration uden foregaaende Kræft og uden noget forudgaaet Symptom paa organisk Sygdom i Maven. Symptomerne ligne derfor, naar de begynde, meget Forgiftning med de irriterende Gifte. Ved Obduktionen findes et større eller mindre Saar. Abercrombie har berettet flere Tilfælde deraf.

Den tredje Varietet af Gjennem boring frembringes ved et Slags unaturlig Blødhed, en geleagtig Tilstand i Mavens Hinder, (den saakaldte ramollissement). Den har undertiden sit Sæde over en stor Udstrækning af Maven, især i den villose Hinde, saa at Perforationen gennem de andre Membraner omgives af vidt udstrakt Blødhed i den indvendige Hinde. Den ledsages ikke altid eller i Almindelighed af Vaskularitet, og der ere kun saa bedrageriske Symptomer tilstede, hos Børne sjelden nogetsembest før end Gjennem boringen er fuldkommen; hos Børn ere Symptomerne som af en kronisk Inflammation i Maven.

Gjennem boring af Tarmene ved Dm kan vanskeligere forverles med Forgiftning. Det er overhovedet et sjældent Tilfælde og finder sjelden Sted i levende Live; i de fleste Tilfælde ligne da Symptomerne ikke dem af irriterende, men dem af narkotiske Gifte, og ved Obduktionen vil Aarsagen, nemlig en eller flere Dm, opdages.

10) Melæna og Blodbrækning kunne ikke let tages for Forgiftning, da den Smerte, som ledsager disse Sygdomme, sjelden er akut, og Udtømmelsen af Blod saa betydelig.

11) Kolik og Ileus kunne lettere vildlede, da Symptomerne af flere Gifte ligne deres; men de andre Symptomer og øvrige Omstændigheder ville snart opklare Tilfældet. I Ileus opkastet saaledes hyppigen Extremiteter, og dette hænder aldrig ved Forgiftning. I ethvert Tilfælde vil Obduktionen yde tilstrækkelig Oplysning, da der saa vil findes et Sted i Tarmene, der har forhindret Extremiteternes Gjennemgang, saasom: en Sammensnøring, en Sammenvoring o. s. v. — Symptomerne af Tarmslyngning, scemmede Legemer, indklemt Brok o. s. v. kendes let ved den haardnakkede Forstoppelse, ved at Smerten begynder paa et vist bestemt Sted, hvor Sygdommen har sit Sæde, ved nøjere Undersøgelse af Underlivet og, hvis Patienten døer, ved Obduktionen.

Ovenstaaende Bemærkninger ville sætte Retslægen istand til at stille de nævnte Sygdomme fra Forgiftning ved irriterende Gifte i Almindelighed.

2.

Om Tegnene paa de irriterende Gifte i Liget ved Obduktionen.

De ere noget forskellige i Forhold til om Giften er blot irriterende og ikke tillige korroderende, eller baade irriterende og korroderende.

De stærkt irriterende Gifte, der ikke tillige korrodere, frembringe i Tarmkanalen de Tegn, som karakterisere de forskjellige Stadier af Inflammation. Saaledes bemærkes i Munden, Svælget og Mageribens Rødhed, Tørhed, og, hvis Lidelsen har været længe nok dertil, ogsaa nu og da Ulceration og Koldbrand; — i Maven og Tarmene Vaskularitet, Udgødning af Blod under og i Substantien af den villose Membran og i Mavens Hulhed; en betydelig Mængde seigt, ofte blodblandet Slim, eller paafaldende Tørhed uden noget Slim; Fortykkelse eller og en unaturlig Blødhed, eller Ulceration af samtlige Hinder, eller blot af den villose; en Mængde koaguleret Lympe; Kontraktion hift og her i Maven og i Tarmene, især i Sluttemusklerne, undertiden volvuli formedelst den frembragte stærke peristaltiske Bevægelse o. s. v. Disse Symptomer iagttages ofte især kun i de tynde Tarme.

Er Giften derimod tillige et stærkt korroderende, ere alle hine Phænomenener i en endnu højere Grad tilstede, især i Maven. Ved Forgiftning med Mineralsyrer findes f. E. saaledes ofte den hele Slimhinde i Maven bortødt; ja alle Hinderne ere undertiden paa enkelte Steder borte og istedet for dem findes en Sammenheftning af Randen af Abningen til de nærliggende Dele.

De pathologiske Phænomenener i det hele øvrige Legeme ere mere fælles for alle Forgiftninger, som f. E. at Musklerne ere stive af Krampe, at Blodet er flydende eller ufuldkommen styrket og meget mørkt,

at Huden er bedækket med violette, sortegronne eller skarlagensrøde Pletter, at Overfladen af Lungerne og Leveren er fuld af Blodpletter og hepatiserede Steder, Milten og Leveren paa Grund af Blodets hurtige Dekomposition meget bløde, at Eget gaaer hurtigen over i Forraadnelse o. s. v. De ejendommelige pathologiske Phænomener ved enkelte Gifter skulle omtales ved disse.

Ligesom ved Symptomerne er det ogsaa ved de pathologiske Phænomener af disse Gifte vigtigt at kjende dem af samme Bestaaffenhed, som kunne være opstaaede af naturlige Sygdomme og derfor let forveksles med Virkningerne af en eller anden irriterende Gift.

1) Rødheden i Maven og Tarmkanalen kan saaledes være en Følge af sædvanlig Betændelse eller være opstaaet efter Døden. Den akute Betændelse af Maven, er, som alt bemærket, en meget sjelden Sygdom; men den i Tarmkanalen er derimod hyppigere enten som idiopathisk enteritis eller som Dysenteri. Symptomerne før Døden (og blandt disse Forstoppelse), Lejlighedsaarsagen og alle de øvrige Omstændigheder ved Sygdommen maae da bestemme vor Dom. — Hvad den Rødhed, der ofte iagttages efter Døden, i Maven og Tarmkanalen, især i sidstnævnte, uden at Betændelse er gaaet iforvejen, angaaer, da finder en saadan passiv Kongestion som Aarsag dertil ofte Sted, naar der et eller andet Sted i Tarmkanalen er en mekanisk Hindring tilstede, ligesom den og ofte forekommer efter

Død ved Apoplexi paa Grund af en pathologisk Sympathi mellem Hjernen og Maren. Kjendteegnene paa, at en saadan Rødhed i Maren og Tarmene først er opstaaet efter Døden, skulle i det Hele efter Willard være, at Rødheden er mørkere, først opdages 3—5—8 Timer efter Døden, især er tilstede i de Dele af Maren og Tarmene, der have det laveste Leje, kan bringes til at stifte Plads og komme tilsyne paa Steder, hvor Slimhinden før ikke var rød, ved blot at forandre Lejet af Tarmene o. s. v.; men at derimod en Rødhed maa ansees for inflammatorisk, som Følge af Betændelse, naar den er paa Steder, der ikke have et lavt Leje, eller ikke alene indskrænker sig til saadanne; naar de Vener i Krydset, der forsyne Delen med Blod, ikke ere udspændte; naar den røde Hinde er bedækket af meget, især af tykt, sejgt, fastklæbende Slim; naar Slimhinden selv er saa uigjennemsigtig, at den, dissekeret fra de andre og svøbt om Fingeren, ganske forhindrer denne fra at sees, og naar Sellesæret, der forbinder denne Membran med den nedenunderliggende muskuløse Hinde, er meget løst og med Lethed lader sig afstrabe med Neglene. — Et pathologisk med Blødheden forbundet Phenomen, der imidlertid altid tilkjendegiver en betydelig forudgaaet Irritation og maaſte kun af en irriterende Gift, er Udgydning af sort Blod under den villøse Hinde af Maren. Ligeledes iagttages i mange Tilfælde af Forgiftning med mineraliske Syrer, Oxalsyren, Arsenik, Sublimat o. s. v. paa den villøse Hinde af Maren smaae Knuder og

større uregelmæssige Pletter og Striber af sortegraa Farve (ikke af rødbrun, mørkerød, saaledes som hyppigen efter en naturlig Død), forbundne med Fremstaaenhed af Membranen, og omgivne af Vaskularitet, en Tilstand, som stilles fra Melanose derved, at denne kun danner regelmæssige begrænsede Pletter og opstaaer uden Symptomer paa Irritation i Maven.

Der gives endnu et andet Slags Farvning af den indvendige Mavehinde, der, skøndt ikke lig Forgiftning, dog undertiden er bleven anset for Virkning af Irritation ved en Gift, nemlig et rødagtigt, brunt, gult eller grønt Udseende, der iagttages i Lig, som ere blevene opbevarede nogen Tid og fremkommer paa Grund af Leverens, Milten og den Ekstremeter indeholdende colons Nærhed. En saadan Tilstand fandtes i Republikaneren General Hoche's Mave, der pludseligen døde paa Vejen fra Frankfurt til sine Tropper og af endel Læger med Urette blev anset for forgivet.

2) Udgydelse af Slim og Lympe kan ligeledes have en naturlig Aarsag. Udgydelsen af betydelig Slim angiver vel flere forskellige Sygdomme, men af Lympe en sand Inflammation, enten en idiopathisk eller af en irriterende Gift; den forekommer dog i begge Tilfælde sjelden og sejt Slim tages ofte derfor. Netformig Lympe, hængende fast ved den villose Hinde, og ledsaget af en tilsvarende netformig Rødhed i denne Hinde er et utvetydigt Tegn paa Inflammation. — Alle Symptomerne før Døden og de

paa andre Steder i Liget stedfindende pathologiske Forandringer maae her lede den legale Læges Dom.

3) Saar og Gjennembo- ring af Mave-
 n og Tarmene kunne ligeledes frembringes af natu-
 lige Aarsager. Ulceration, frembragt deraf, kan ikke
 let stilles fra den ved irriterende Gifte; man maa der-
 ved tage Hensyn til de forudgaaede Symptomer, der,
 naar de ere af Sygdom, i Almindelighed længe før
 Døden ere blevene iagttagede. — Gjennembo- ring op-
 staaer sjelden af en blot irriterende Gift, men ofte af
 en korroderende. — Gjennembo- ringens Form er ganske
 som af et simpelt Raadsaar og kan derfor ikke let
 kjendes derfra. — Men den mærkeligste Art af spon-
 tan Gjennembo- ring, hvis forskjellige Arter alt ere
 blevene omtalte og som let kan tages og er bleven tagen
 for Væksningen af en korrosiv Gift, er den, der kun op-
 staaer af en Forvandling af Hinderne til en geleagtig
 Blødhed uden Inflammation. Gjennembo- ringen be-
 mærkes hyppigst paa den bagerste Hinde af Mave- n og
 optager en større eller mindre Udstrækning, ofte kun saa-
 meget, som udgjør en dansk Solvda- lers Størrelse, un-
 dertiden blot den halve Del af Mave- n. Der er under-
 tiden flere end een Abning og indse- ndig er Hullet om-
 givet af en blod Slimhinde, i Almindelighed hvid, nu
 og da bla- a eller sortagtig, aldrig granuleret som et
 Raadsaar, endog sjelden væfuld, og i hvilket Tilfælde
 Blødet da kan trykkes ud af de udfyldte Bløddar. De
 Organer, som ere i Berø- relse med Hullet, ere ogsaa ofte
 bløde; saaledes findes undertiden en Udhuling i Leve-

ren eller Milten og andre Gange er Mellemgulvet aldeles gjennemboret. Den grodagtige Substans lugter aldrig af Koldbrand. Randen af Hullet i Maren hænger aldrig fast ved det nærliggende Organ, og dog har det i Maren Indeholdt, selv naar Hullet var meget stort, ikke altid været udslydt. Ofte iagttages kun en usuldkommen Oplosning af Hinderne. Phænomenet bemærkes ofte, naar Marsagen til Døden har været en anden bestemt Sygdom, saasom Konvulsjoner efter Fødselen hos Fruentimmer, *hydrocephalus* hos Børn, Nervefeber o. s. v. uden at noget Symptom er gaaet isorveien. Maaſte indtræder denne Blødhed og Gjennem boring ofte først efter Døden paa Grund af en forandret kemisk Egenſkab i Maresaften, hvorved den verder korroderende.

Denne Art Gjennem boring ſtilles nu alt fra den, foraaſaget af korroſive Gifte, derved, at Randen af en ved Gift korroderet Abning i Almindelighed har en ſæregen Farve, ſ. E. gul af Salpetersyre, brun af Svovlsyre eller Alkalier, pomerantegul af Iod o. ſ. v., men kjendes iſær ved følgende. Enten doer Personen meget ſnart efter Giftens Indtagelſe, i hvilket Tilfælde den vitale Proces ikke opvækkes og alſaa ingen ſærdeles Tegn til Inflammation ſpores i Maren; eller han lever ſaalænge, at de ſædvanlige Følger af en heftig Irritation kunne viſe ſig. I første Tilfælde maa da en ſtor Mængde Gift være bleven tagen, ingen betydelig Brækning være forekommen og endel af Giften maa da findes i Maren; i ſidſte Tilfælde derimod

vil den dybtgaaende Vaskularitet eller sorte Extravasation rundt omkring Hullet og paa andre Steder af Maven strax stille Gjennem boringen af Gift fra en af sig selv opstaaet. Ingen Gift kan nemlig opløse Maveven, uden at der tillige spores utvetydige Tegn paa en stærk Irritation i de uopløste Dele af den villose Hinde; spontan Erosion derimod er meget almindelig og forbunden med en usædvanlig hvid Farve af Maveven, og der er aldrig nogen betydelig Vaskularitet dermed forenet. Disse Skilletegn ville betrygge os for Fejltagelse, saaledes som Tilfældet var i tvende Kriminaltilfælde, et i Liverpool og et i Montargis i Frankrig. I begge Tilfælde mistænkte man Forgiftning, og i begge fandtes Gjennem boring af Maven, men uden den omtalte Vaskularitet og Farve, og de Mistænkte bleve derfor frifjendte, skøndt den ene (i Frankrig) allerede var bleven erklæret skyldig af 6 Læger, der havde anstillet Undersøgelsen af den Døde.

4) Svælget, Madpiben og Tarmene kunne ligeledes gjenne mbøres af naturlige Marsager, nemlig af den samme korroderende eller opløsende Proces som i Maven. Forfatterne anføre flere Tilfælde; men det er ikke vanskeligt at stjæle saadanne Gjennem boringer fra dem, som ere Virkninger af Gifte. Svælget og Madpiben kunne af disse desorganiseres eller korroderes paa enkelte Steder, men neppe gjenne mbøres, eftersom den største Del af Giften maa gaae ned i Maven eller opkastet ved Brækning. Christison har aldrig seet Gjennem boring af disse Dele,

selv efter de stærkeste korroderende Gifte, saasom de mineralste Syrer. Tarmene gjennebores heller aldrig ved en kemisk korroderende Gift indenfra, thi enten opløses Giften størstedelen fra Maven ved Brækning, eller den nederste Mavemunding trækker sig sammen og forhindrer Gjennemgangen af enhver Gift, der er stærk nok til saaledes at korrodere. Derimod kunne baade de tynde og de tykke Tarme korroderes udvendig fra ved at Giften er kommen ud af et Hul, frembragt i Maven; men det sker vist yderst sjelden.

Naar Tarmene gjennebores som Følge af forudgaaet Ulceration, er det umuligt at bestemme, om dette er Følge af en naturlig Sygdom eller af en irriterende Gift, og kun Sygdomssymptomerne, der i første Tilfælde have et meget langsomme Forløb, kunne da lede vor Dom.

B.

Om de narkotiske Gifte.

Til disse høre Opium og dets Alkaloider, Morphin og Narkotin, hyoscyamus, Laktul, Blaastry og flere forskjellige giftige Gasarter. De frembringe alle Symptomer, der have Lighed med dem, som karakterisere Apoplexi, Epilepsi og andre nervøse Sygdomme. Efter i Almindelighed først at være indtraadte i Blodcirkulationen, virke de paa Hjernen eller paa Rygmarven eller paa begge, og have derfor de stærkeste Virkninger, naar de paa en direkte Maade indbringes i Blodet, som f. E. indsprøjtes i Venerne.